

Pannuhuone kuumana – pää kylmänä!

SIJOITUSHUIJARI ETENEE HENKILÖKOHTAISEN KONTAKTIN AVULLA

Miksi niin monet ihmiset tulevat huijatuiksi, vaikka sijoitushuijareista varoitetaan tuon tuostakin? Yksi suurimmista syistä on henkilökohtainen suhde, joka on jo olemassa tai jonka huijari onnistuu luomaan.

RAHOITUSTARKASTUS SEURAA PANKKIEN SEPA-HANKKEIDEN ETENEMISTÄ

Yhtenäisen euromaksualueen käyttönoton SEPAn (Single Euro Payments Area) siirtymäkausi alkoi tammikuussa 2008. Toistaiseksi muutokset henkilöasiakkaille ovat näkyneet lähinnä sirullisten korttien käyttöönotossa ja tunnusluvun näppäilyinä allekirjoituksen sijaan. Lisäksi SEPA-tilisiirroissa käytetään maksunsaajan kansainvälistä tilinumeroa (IBAN) ja saajan pankin yksilöivää BIC-tunnusta.

FINANSSIVALVONNAN PERUSTAMISTA KOSKEVA HALLITUKSEN ESITYS ANNETTU EDUSKUNNALLE

Uutta valvontaviranomaista koskevat lait on tarkoitus vahvistaa syksyllä 2008.

VAKAVARAIUUSTIETOJEN JULKISTAMINEN MARKKINOILLE LAAJENI

Uusi vakavaraisuussäätely ja -valvonta (Basel II) on tullut voimaan. Pankit ja sijoituspalveluyritykset julkistavat markkinoille aikaisempaa laajemat tiedot vakavaraisuudesta.

Pannuhuone kuumana – pää kylmänä!

SIJOITUSHUIJARI ETENEE HENKILÖKOHTAISEN KONTAKTIN AVULLA

Kun huijatuiksi tulleita on haastateltu, he ovat kertoneet, että heihin yhteyttä ottanut huijari on vaikuttanut ystävälliseltä, asiantuntevalta ja kohteliaalta. Hänen kanssaan on ollut miellyttävä keskustella. Huijari ei välttämättä ole painostanut tekemään sijoituspäätöstä heti ensimmäisellä yhteydenotolla, vaan luonut suhdetta pidempään, jolloin huijauksen kohde on alkanut luottaa soittajaan. – Jotkut ovat sanoneet jääneensä tämän ystävällisyyden koukuun, markkinavalvoja **Harri Hirvi** kertoo.

Huijariyritykset toimivat usein halvoissa tehdastilojen kellarissa, "pannuhuoneissa", ja siirtyvät toimitiloista toisiin. Huijarit muuttavat säännöllisin väliajoin, ja aina kun toiminta uhkaa paljastua.

Huijari tarjoaa helppoa rahaa ja hyödyntää viranomaisnimiä

Huijauksen tyypillisiä piirteitä ovat mm. seuraavat:

- yhteyttä otetaan puhelimitse
- soittajalla ei ole aikaisemmin ollut mitään tekemistä kohdehenkilön kanssa
- puhelu tulee kaukomaailta

UUSI KULUTTAJILLE TARKOITETTU OPAS RAHOITUSVÄLINEISIIN SIJOITTAMISESTA EDISTÄMÄÄN SIJOITTAJAN SUOJAA

Euroopan arvopaperimarkkinavalvojien komitea (CESR, Committee of European Securities Regulators) on laatinut englanninkielisen oppaan rahoitusvälineisiin sijoittaneelle tai niihin sijoittamista harkitsevalle asiakkaalle. Rahoitustarkastus on kääntänyt oppaan suomalaisia sijoittajia varten.

UUSI VIRANOMAISTEN VÄLINEN YHTEISTYÖASIAKIRJA RAJAT YLITTÄVIEN RAHOITUSKRIISIEN VARALTA VOIMAAN KESÄKUUN ALUSTA

Kesäkuun alusta voimaan tulleeseen yhteistyöasiakirjaan ovat liittyneet kaikkien EU-maiden valtiovarainministeriöt, keskuspankit ja valvontaviranomaiset. Asiakirja edellyttää viranomaisten välistä tiivistä yhteistoimintaa niin kriisien ehkäisyssä, tilannearvioinnissa kuin ratkaisuvaihtoehtojen valmistelussakin. Myös toimiva viranomaistiedotus ja sujuva tietojen vaihto viranomaisten välillä nousevat keskiöön. Yhteistyöasiakirja on luonteeltaan vapaaehtoinen asiakirja, joka ei luo sitovia juridisia velvoitteita osapuolten välille.

- soitto voi tulla esim. Suomen aikaa aamupäivällä, vaikka kyseisessä kaukomaassa eletään vasta aamuyötä
- kyse on houkuttelevasta, uutisista tutusta markkinatilanteesta, johon kannattaa tarttua
- käytetään ammattitermejä
- luvataan varmaa ja korkeaa tuottoa
- viitataan tunnettuihin pörssiyrityksiin
- puhutaan listautuvista yhtiöistä
- mainitaan tunnettuja pörssejä, kuten Nasdaq sekä viranomaisten nimiä

Soittoja tulee kahden–kolmen viikon ajan. Jos soittaja saa kohdehenkilön kiinnostumaan, hän toimittaa useita virallisen näköisiä sopimuspapereita ja pyytää maksamaan tietyn summan, jotta sijoitus voidaan toteuttaa. Voi huijari ohjata tutustumaan itse luomiinsa "viranomais-sivuihinkin" ja soittamaan "virkamiehelle", joka onkin pannuhuoneen viereisessä pöydässä istuva rikostoveri.

Huijarit ovat usein ystävällisiä, asiantuntevia ja kohteliaita. Huijari pyrkii luomaan henkilökohtaisen suhteen, jolloin huijauksen kohde alkaa luottaa soittajaan.

Jonkin ajan kuluttaja huijari ottaa uudelleen yhteyttä ja kertoo, että sijoitus on tuottanut voittoa, mutta voiton kotiuttamiseen tarvitaan jokin summa rahaa. Syy voi olla esim. verojen maksu ennakoon tai pankin transaktiokustannus. Kun kohdehenkilö on tämän maksun suorittanut, huijarista tai voittorahoista ei kuulukaan enää mitään.

Harva ottaa yhteyttä viranomaisiin vielä tässäkin vaiheessa, vaan haluaa pitää asian omana tietonaan. Markkinavalvoja Hirven mukaan viranomaisten tietoon tulleet huijaukset ovat jäävuoren huippu. Esimerkiksi WinCapita/WinClub-pyramidihuijauksesta on tehty tähän mennessä noin 400 rikosilmoitusta, vaikka poliisi arvioi sijoittajia olleen 10 000. Kertominen voisi kuitenkin estää muiden joutumisen saman huijauksen kohteeksi.

Rata valvoo vain toimiluvanvaraista toimintaa

Sijoituspalvelu yrityksillä pitää olla toimilupa. Ratalta toimiluvan saaneet yritykset listataan Ratan nettisivuilla osoitteessa http://www.rahoitustarkastus.fi/Fin/Tietoa_Ratasta/Valvottava_ja_notifikaatioluettelot/. Listoilta löytyvät myös ns. rajan yli palveluita tarjoavat yritykset, jotka ovat saaneet toimiluvan toisessa EU/ETA-maassa ja saavat sillä toimiluvalla tarjota palveluita myös Suomessa.

Raha ei lain mukaan kuulu rahoitusvälineisiin, joiden tarjontaa Rata valvoo

Toimilupa tarvitaan, kun tarjoaa rahoitusvälineisiin kohdistuvaa sijoitusneuvontaa tai –palvelua. Rahoitusvälineitä ovat osakkeet, johdannaiset, joukkovelkakirjalainat, mutta raha sellaisenaan ei sitä ole, eikä näin ollen myöskään valuuttakauppa (johdannaiskauppaa lukuun ottamatta) kuulu Ratan valvonnan piiriin. Samalla perusteella Rata ei myöskään valvo kulta- tai taidesijoituksia. Vakuutus tuotteiden markkinointia puolestaan valvoo Vakuutusvalvontavirasto.

Huijausten ehkäisyssä tehokkain ja myös käyttökelpoinen keino on valistus ja tiedottaminen. Kotimaisessa yhteistyössä ovat mukana poliisi ja Kuluttajavirasto sekä ulkomaisessa muiden maiden markkinavalvojat. Kaikkein tehokkainta valistusta nykysukupolvelle on ollut WinCapita-huijauksen saama mediajulkisuus. Pysyköön se kaikkien rikastumisesta haaveilevien mielissä pitkään!

Terhi Lambert-Karjalainen

Kuluttajaviraston huijaussivustot osoitteessa <http://www.kuluttajavirasto.fi/fi-FI/huijaukset/> ja poliisin ”Huijauksen monet muodot” –sivu <http://www.poliisi.fi/poliisi/krp/home.nsf/pages/5ABA1CD4B1D3B896C22570FB0057CA71?opendocument>

Ratan ”Miten tunnistat mahdollisen vaaran” osoitteessa http://www.rahoitustarkastus.fi/Fin/Saastajalle_ja_sijoittajalle/Palveluntarjoajan_valinta/Mista_tunnistat_vaaran/etusivu.htm

Ratan varoituslistat osoitteessa http://www.rahoitustarkastus.fi/Fin/Saastajalle_ja_sijoittajalle/Palveluntarjoajan_valinta/Varoituslistat/Etusivu.htm

Kylmä puhelu pannuhuoneesta – epärehellisten sijoituspalvelun tarjoajien sääntelystä, Jyrki Mannisen artikkeli kirjassa Kansainvälistyvät rahoitusmarkkinat ja asiakas (toim. Jaana Norio-Timonen), Edilex Libri 2007.

Lisätietoja antaa markkinavalvoja Harri Hirvi, puhelin 010 831 5284.

RAHOITUSTARKASTUS SEURAA PANKKIEN SEPA-HANKKEIDEN ETENEMISTÄ

Varsinaisista SEPA-palveluista käytössä ovat jo sirukortit sekä tilisiirto

Kolmen vuoden siirtymäkausi kohti yhtenäistä euromaksu-alueetta (SEPA, Single Euro Payments Area) alkoi tammikuussa 2008 SEPA-tilisiirron käyttöönotolla. SEPA-palveluihin kuuluvat tilisiirron lisäksi muut merkittävät maksamisen peruspalvelut, maksukortit ja suoraveloitukset. SEPA:n tavoitteena on helpottaa rajat ylittävää maksamista. Sen myötä asiakkaat voivat maksaa euromääräisiä maksuja ja käyttää korttiaan koko SEPA-alueella samalla tavalla kuin kotimaassa.

Suomessa siirtyminen SEPA-palvelujen käyttöön etenee pankkien yhdessä laatiman kansallisen SEPA-siirtymäsuunnitelman mukaisesti. Suunnitelma mahdollistaa kuitenkin pankkikohtaiset siirtymäaikataulut ja tarjottavat lisäpalvelut. Kansallisen SEPA-siirtymäsuunnitelman päivitetty versio julkaistiin tammikuussa 2008.

SEPA:n aiheuttamat näkyvimmat muutokset henkilöasiakkaille ovat sirullisten korttien käyttöönotto ja tunnusluvun näppäily allekirjoituksen sijaan kortilla maksettaessa.

Henkilöasiakkaille SEPA näkyy sirukorttina ja tunnusluvun näppäilyä allekirjoituksen sijaan

SEPA:n aiheuttamat muutokset henkilöasiakkaille ovat toisiksi melko pieniä. Näkyvimpiä muutoksia ovat sirullisten korttien käyttöönotto ja tunnusluvun näppäily allekirjoituksen sijaan kortilla maksettaessa. SEPA-tilisiirroissa käytetään maksunsaajan kansainvälistä tilinumeroa (IBAN) ja saajan pankin yksilöivää BIC-tunnusta, joiden käyttö yleisty myös kotimaisessa maksamisessa jo edellä mainitun kolmen vuoden siirtymäkauden aikana. Asiakkailta edellytetään siis uuden tilinumero- ja pankkitietojen opettelua. Pankit ovat tehneet SEPA-muutokset tilisiirtolomakkeille ja maksujenvälityksen yleisiin ehtoihin.

Maksukorteista SEPA-yhteensopivia ovat jo Visa- ja MasterCard-kortit, jotka sisältävät EMV-sirun. SEPA-suorave-

loitus otetaan käyttöön aikaisintaan marraskuussa 2009, kun SEPA:n lainsäädäntöperustan muodostava maksupalveludirektiivi tulee osaksi kansallista lainsäädäntöä. Perusmuotoiseen SEPA-suoraveloitukseen on kehitteillä lisäpalveluja. Niiden tarkoitus on vähentää eroja nykyiseen Suomessa käytettävään suoraveloitukseen. Suomalaiset pankit ovat aktiivisia sähköisen laskutuksen edistämises- sä. Pankkien mukaan sähköinen laskutus voidaankin nähdä merkittävänä vaihtoehtona SEPA-suoraveloitukselle.

Yritysiasiakkaille edessä järjestelmämuutoksia

Yritysiasiakkailta SEPA edellyttää järjestelmämuutoksia, sillä yritysten ja pankkien välisissä yhteyksissä nykyisin käytettävät kotimaiset sanomastandardit korvataan kansainvälisillä ISO 2002 XML-pohjaisilla sanomastandardeilla. Standardimuutokset eivät näy tavalliselle kuluttajalle. Kauppioiden tulee päivittää maksupäätteensä SEPA-yhteensopiviksi. SEPAsta hyötyvät erityisesti useassa maassa toimivat yritykset, jotka voivat halutessaan keskittää SEPA-alueen maksuliikenteensä yhteen maahan.

SEPA muuttaa merkittävästi maksujenvälityksen infrastruktuuria, sillä kotimaiset maksutkin siirtyvät suurelta osin välitettäväksi eurooppalaisissa clearingkeskuksissa. Nähtävissä on myös, että pankit ulkoistavat yhä enemmän toimintojaan Suomen rajojen ulkopuolelle. Nämä muutokset asettavat omat haasteensa Rahoitustarkastuksen valvontatyölle, esimerkiksi infrastruktuurin toimintavarmuuden valvonnalle.

Rahoitustarkastus seuraa SEPA-hankkeiden etene- mistä

Rahoitustarkastus on seurannut Suomessa toimivien pankkien SEPA-hankkeiden etenemistä maksujärjestel- mätarkastusten yhteydessä sekä kyselyin. Ensimmäi- nen SEPA-valmiuskysely tehtiin vuoden 2006 lopussa ja toinen vuoden 2008 maaliskuussa. Kysely kohdistettiin kaikkiin Suomessa Finanssialan Keskusliiton maksuliiken- neyhteistyössä mukana oleviin pankkeihin, mukaan lukien ulkomaisten pankkien Suomessa toimivat sivukonttorit. Seuranta on tarkoitus jatkaa koko siirtymäkauden ajan tarkastuksilla ja uusien kyselyin.

SEPA-hankkeet ovat edenneet pankeissa pääosin ase- tetuissa aikatauluissa. Suomessa toimivat pankit olivat valmiit lähettämään ja vastaanottamaan SEPA-tilisiirtoja heti tammikuussa lukuun ottamatta kahta pankkia, jotka aloittivat myöhemmin keväällä. Osa pankeista otti SEPA-tilisiirron heti käyttöön kaikissa palvelukanavissa, kun taas osalla pankeista SEPA-tilisiirron tekeminen on toistaiseksi mahdollista vain rajatuissa palvelukanavissa, esimerkiksi verkkopankissa tai konttoreissa. Toisen kyselyn perusteel- la tarjottavat SEPA-tilisiirron lisäpalvelut ja niiden aikataulu ovat täsmentyneet, samoin SEPA-hankkeiden kustannuk- set ja jäljellä olevien kehityshankkeiden aikataulu. Myös SEPAan liittyviä riskejä oli vastausten perusteella kartoitet- tu aiempaa perusteellisemmin.

Suomessa toimivat pankit tarjoavat pääsääntöisesti sa- manlaiset lisäpalvelut täydentämään perusmuotoista SEPA-tilisiirtoa. Vastausten perusteella joitakin pankkikoh- taisia erojakin on mm. lisäpalvelujen käyttöönottoaikatau- lussa. Onkin tärkeää, että pankit tiedottavat asiakkailleen, mitä lisäpalveluja ne tarjoavat, ja milloin lisäpalvelut ovat käytettävissä.

Lisätietoja antavat
pankkitarkastaja Erja Pullinen, puhelin 010 831 5358 ja
pankkitarkastaja Matti Lukka, puhelin 010 831 5211.

FINANSSIVALVONNAN PERUSTAMISTA KOSKEVA HALLITUKSEN ESITYS ANNETTU EDUSKUNNALLE

Uutta Finanssivalvontaa koske-
vat lait vahvistetaan syksyllä.

Rahoitustarkastuksen ja Vakuu- tusvalvontaviraston yhdistämistä Finanssivalvonnaksi koskeva hal- lituksen esitys (HE 66/2008) on annettu eduskunnalle 23.5.2008. Lakiehdotukset perustuvat hel- mikuussa mietintönsä antaneen Finanssivalvonta-työryhmän mie- tintöön.

Hallituksen esitys on lähetetty eduskunnassa lähetekes- kustelussa talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivalio- kunnan sekä sosiaali- ja terveystalvaliokunnan tulee antaa lausuntonsa. Lait on tarkoitus vahvistaa syksyllä 2008, ja yhdistetyn valvontaviranomaisen on määrä aloittaa toimin- tansa vuoden 2009 alusta.

VAKAVARAIUUSTIETOJEN JULKISTAMI- NEN MARKKINOILLE LAAJENI

Nyt kun uusi vakavaraisuussäätely ja -valvonta (Basel II) on tullut voimaan, pankit ja sijoituspalveluyritykset julkista- vat markkinoille aikaisempaa laajemmat tiedot vakavarai- suudesta. Vakavaraisuustietojen julkistamisvaatimukset (Pilari 3) täydentävät vakavaraisuuskehikon ensimmäistä ja toista pilaria ja edistävät markkinoiden läpinäkyvyyttä valvottavien vakavaraisuuteen liittyvissä tiedoissa. Julkis- tettavat tiedot koskevat toisaalta valvottavien pääoman- hallintaa kuten omien varojen määrää, laatua ja riittävyyttä sekä toisaalta riskienhallintaa ja riskipositioita.

Yksittäiset valvottavat julkistavat vakavaraisuustiedot omasta toiminnastaan, mutta konsolidointiryhmien osalta vakavaraisuustiedot julkistetaan yleensä vain ylimmältä konsolidointitasolta, ja niiden julkaisemisesta vastaa kun- kin konsolidointiryhmän emoyritys.

Merkittävillä tytäryhtiöillä itsenäinen julkistamisvelvollisuus

Toisessa ETA-valtiossa sijaitsevan luottolaitoksen tai omistusyhteisön merkittävän tytärluottolaitoksen ja -sijoituspalveluyrityksen¹ (esimerkiksi Nordea Pankki Suomi Oyj) on kuitenkin julkistettava keskeiset omien varojensa määrää ja omien varojensa vähimmäismäärää sekä omien varojensa hallintaa koskevat tiedot. Nämä merkittäviltä tytäryhtiöiltä vaadittavat tiedot ovat suppeammat. Merkittävät tytäryhtiöt voivat kuitenkin julkistaa vähimmäisvaatimusta laajemmat tiedot.

Ylin johto hyväksyy vakavaraisuustietojen julkistamisperiaatteet

Valvottavan on laadittava kirjalliset vakavaraisuustietojen julkistamista koskevat periaatteet. Periaatteista on käytävä ilmi, miten valvottava noudattaa vaatimuksia. Valvottavan ylin johto hyväksyy periaatteet.

Vakavaraisuustiedot julkistetaan toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksen liitetiedoissa

Vakavaraisuustiedot voidaan julkistaa toimintakertomuksessa ja/tai tilinpäätöksen liitetiedoissa. Jos tiedot julkistetaan jollain toisella tapaa, niin ne on julkistettava yhtenä kokonaisuutena ja valvottavan tilinpäätösasiakirjoissa on kerrottava julkistamispaikka. Jos valvottava on päättänyt julkistaa tiedot useammin kuin kerran vuodessa, ne voidaan julkistaa osavuosikatsauksessa.

Vuoden 2007 aikana uuden vakavaraisuuslaskennan piiriin siirtyneet pankit ovat päätyneet julkistamaan vaaditut vakavaraisuustiedot toimintakertomuksessa tai tilinpäätöksen liitetiedoissa. Osa valvottavista julkistaa suppeamman version vakavaraisuustiedoista useammin kuin vuosittain ja tällöin julkistamispaikkana ovat osavuosikatsaukset.

Vakavaraisuustietojen oikeellisuus todennetaan tilintarkastuksen yhteydessä

Julkistettavien vakavaraisuustietojen oikeellisuuden todentaminen on oleellinen osa vakavaraisuustietojen julkistamista. Julkistamisperiaatteista tulee ilmetä, miten tämä todentaminen suoritetaan. Kun pankit julkistavat tiedot toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksen liitetiedoissa, tietojen oikeellisuuden todentaminen tehdään tilintarkastuksen yhteydessä. Tietojen oikeellisuus

Pilari 3:n vakavaraisuustietojen julkistamisvaatimukset edistävät markkinoiden läpinäkyvyyttä valvottavien vakavaraisuuteen liittyvissä tiedoissa.

katsotaan todennetuksi kun ne sisältyvät tilintarkastettuun tilinpäätökseen.

Julkistettavien vakavaraisuustietojen tarkoituksenmukaisuus arvioitava

Julkistamisperiaatteisiin on sisällytettävä kuvaus niistä menettelytavoista, joilta noudattamalla valvottava arvioi julkistettavien tietojen oleellisuutta. Vakavaraisuustietojen oleellisuutta arvioidaan sidosryhmien näkökulmasta. Valvottavien tulee suhteuttaa julkistamisvaatimukset oman liiketoimintansa painopisteiden ja vaativuuden ja riskiprofilinsa erityispiirteiden mukaisesti.

Julkistettavien tietojen sisältöä arvioitaessa on myös otettava huomioon, että julkistaminen ei koske liikesalaisuusia tai salassapitovelvollisuuden alaisia tietoja. Jos tietoja jätetään näillä perusteilla julkistamatta, on tästä ja tarpeellisista asiaan liittyvistä seikoista kerrottava julkistettavien vakavaraisuustietojen yhteydessä.

Pääsääntöisesti julkistettavien tietojen laatiminen on sisällytetty osaksi muuta tilinpäätösprosessia. Tietojen tarkoituksenmukaisuuden arviointi liittyy myös vakavaraisuudenhallintaan, jossa kartoitetaan merkittävät riskialueet sekä liiketoimintaan merkittävästi vaikuttavat asiat. Julkistettavat tiedot ovat osa tilintarkastettua tilinpäätöstä, joten niiden sisältö vahvistetaan valvottavan hallintoelimityksessä.

Laajemmat vakavaraisuustiedot voi julkistaa useammin kuin kerran vuodessa

Kaikkien luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten on julkistettava osavuosikatsauksissa ja toimintakertomuksissa vakavaraisuutta koskevat perustiedot Ratan antaman standardin 3.1 Toimintakertomus ja tilinpäätös mukaisesti. Osa pankeista on julkistamisperiaatteissaan päättänyt julkistaa näitä laajempia ns. Pilari 3 -vakavaraisuustietoja myös osavuosikatsauksessa. Tällöinkään tietoja ei julkisteta samassa laajuudessa kuin tilinpäätöksessä. Jos vakavaraisuuden osatekijöissä tapahtuu olennaisia muutoksia, niin tietoja julkistetaan myös tilikauden aikaisissa osavuosikatsauksissa.

CEBS kehittää Pilari 3 -säännöstöä yhdessä toimialan edustajien kanssa

CEBS julkaisi joulukuussa 2007 selvityksen Pilari 3 -säännöstensoveltamisesta jäsenmaissa. Selvityksessä ei nousut esille suuria huolenaiheita. CEBS päätti kuitenkin perustaa työryhmän yhdessä toimialan edustajien kanssa Pilari 3 -sääntelyyn liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi. Työryhmän tarkoituksena on mm. selvittää sitä miten toisissa ETA-valtiossa toimivilta merkittäviltä tytärluottolaitoksilta vaadittavien tietojen julkistamisvaatimukset voitaisiin sovittaa yhteen muiden julkistamisvaatimusten kanssa.

Tärkeä kysymys on myös Pilari 3 -säännösten ja tilinpäätössäännösten keskinäinen suhde. Toimialan edustajat selvittävät tätä asiaa ensin Euroopan Pankkiyhdistysten Liiton

¹ Tytärluottolaitosta tai -sijoituspalveluyritystä pidetään merkittävä, jos sen konsernitaseen loppusumman osuus emoyrityksen konsernitaseen loppusummasta on vähintään kymmenen prosenttia.

perustamassa työryhmässä ja tämän selvitystyön valmistuttua asiaa käsitellään uudelleen CEBS:ssä.

Lisätietoja antaa
rahoitusanalyttikko Olli Mattinen, puhelin 010 831 5279.

UUSI KULUTTAJILLE TARKOITETTU OPAS RAHOITUSVÄLINEISIIN SIOJITTAMISESTA EDISTÄMÄÄN SIOJITTAJANSUOJAA

Rahoitustarkastus on julkaissut Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen komitean (CESR, Committee of European Securities Regulators) oppaan "A consumer's guide to MiFID" suomenkielisenä nimellä "Mitä kuluttajan on hyvä tietää Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivistä". Oppaan tavoitteena on kertoa Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin (MiFID) mukanaan tuomista muutoksista, jotka voivat vaikuttaa asiakkaan valintoihin, oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Opas kuvaa asiakassuhteessa noudatettavat menettelytavat koko sijoitusprosessin läpi - ennen sijoittamista sekä sen aikana ja jälkeen. Kolme tärkeää ei-ammattimaista sijoittajaa suojaavaa pääperiaatetta, joita sijoituspalveluja tarjoavan yrityksen on noudatettava, ovat:

1. toimia rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattitaitoisesti asiakkaan etujen mukaisesti
2. antaa asiakkaalle ymmärrettävässä muodossa olevaa tietoa, joka on asiallista ja selkeää ja joka ei saa olla harhaanjohtavaa
3. tarjota palveluja, joissa otetaan huomioon asiakkaan yksilölliset olosuhteet

Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen komitea julkaisi oppaan rahoitusvälineisiin sijoittaneille tai niihin sijoittamista harkitseville asiakkaille.

"Mitä asiakkaan on syytä tietää Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivistä" opas löytyy Rahoitustarkastuksen internetsivuilta. Alkuperäinen CESR:n laatima opas on osoitteessa: www.cesr-eu.org

Lisätietoja antaa
markkinavalvoja Liisa Koikkalainen, puhelin 010 831 5203.

Lisätietoja virallisesta CESR:n laatimasta alkuperäisestä oppaasta sekä CESR:n toiminnasta antaa Diego Escanero osoitteessa descanero@cesr.eu

UUSI VIRANOMAISTEN VÄLINEN YHTEISTYÖASIAKIRJA RAJAT YLITTÄVIEN RAHOITUSKRIISIEN VARALTA VOIMAAN KESÄKUUN ALUSTA

Uusi laajapohjainen yhteistyöasiakirja rajat ylittävien rahoituskriisien varalta tuli voimaan kesäkuun alusta. Asiakirjaan ovat liittyneet kaikkien EU-maiden valtiovarainministeriöt, keskuspankit ja valvontaviranomaiset. Asiakirja edellyttää eri maiden viranomaisten välistä tiivistä yhteistoimintaa kriisien ehkäisyssä, tilannearvioinnissa ja kriisien ratkaisuvaihtoehtojen valmistelussa. Erityisiä vaatimuksia asetetaan myös viranomaisten väliselle sujuvalle tietojen vaihdolle ja viranomaistiedottamiselle.

Rajat ylittävä viranomaisyhteistyö tarpeen yhdyntävillä rahoitusmarkkinoilla

Euroopan rahoitusmarkkinat ovat yhtenäisen sääntelyn myötä yhä enemmän integroituneet. Markkinoilla toimii useita suuria pankkiryhmittymiä, joilla on merkittäviä tytäryhtiöitä tai sivukonttoreita useammassa maassa. Uuden asiakirjan tavoitteena onkin parantaa viranomaisten yhteistoimintavalmiuksia rahoitusmarkkinakriiseissä, jotka voisivat vaarantaa useamman maan rahoitusmarkkinoiden vakauden. Uudessa asiakirjassa ovat mukana mm. kaikki EU:n pankkivalvojat, arvopaperimarkkinavalvojat ja vakuutusvalvojat, mikä muodostaa hyvän lähtökohdan eri sektoreiden väliselle yhteistoiminnalle. Suomesta asiakirjan ovat allekirjoittaneet valtiovarainministeriö, Suomen Pankki, Vakuutusvalvontavirasto ja Rahoitustarkastus.

Yhteistyöasiakirjan velvoitteet huomioidaan valvonnassa

Yhteistyöasiakirjan toimeenpano on alkanut. Euroopan pankkivalvojen komiteassa (CEBS) asiakirjan velvoitteet huomioidaan valvojen toimintamallien kehittämisessä. Rata vaikuttaa aktiivisesti tässä työssä, joka on myös Suomen rahoitusmarkkinoiden rakenteen kannalta tärkeää. EU:ssa malli, jossa monikansallisia pankkiryhmittymiä valvotaan eri maiden kansallisten valvojen yhteistyönä niin kutsutun valvojakollegion puitteissa, on yleistymässä. Normaaliajan valvontamalli antaa hyvän pohjan myös uuden yhteistyöasiakirjan velvoitteiden toteuttamiselle kriisien ehkäisyssä ja häiriötilanteiden hoitamisessa. Asiakirja painottaa myös hyvää tiedonkulkua valvojen ja keskuspankkien välillä, mikä on koettu hyvin tarpeelliseksi myös viimeaikaisen rahoitusmarkkinahäiriön aikana.

Viranomaisilta vaaditaan vahvaa toiminnan koordinaatiota

Yhteistyöasiakirjalla ei mitenkään muuteta kansallisten viranomaisten toimivalta- ja vastuusuhteita, mutta asiakirjan mukaan eri viranomaisten tulee koordinoita keskenään kriisien ehkäisemiseen ja kriisien hallintaan liittyvän toimintansa. Tällöin eri maiden viranomaiset jakavat tietoa ja valmistelevat yhdessä esimerkiksi tilannearvot, toimenpidesuunnitelmat ja julkisen tiedottamisen. Kun on kyse eri maihin ulottuvien rahoitusmarkkinakriisien hallinnasta,

ei viranomaistoiminnan keskitetty koordinointi yhden maan sisällä ole riittävää. Uusi yhteistyöasiakirja edellyttää, että myös rajat ylittäviä kriisinhallintatoimia varten nimetään aina koordinoiva viranomaisena. Rajat ylittävän kriisinhallinnan koordinoinnin tärkeys nousi esille myös Pohjoismaiden viranomaisten yhteisessä kriisiharjoituksessa syyskuussa 2007.

Yhteinen malli kriisien vakavuuden arviointiin

Rahoitusmarkkinahäiriöiden ja mahdollisten vakavien kriisien yhteydessä on pystyttävä arvioimaan yhtä pankkiryhmittymää kohtaavan kriisin vaikutukset muuhun pankkisektoriin, raha- ja arvopaperimarkkinoiden toimintaan sekä viime vaiheessa maan talouskehitykseen laajemmin. Tavoitteena on käyttää arvioinnissa EU:ssa yhdessä kehitettyä analyysimallia (nk.systemic assessment framework), jotta tilannearviot pystytään tuottamaan nopeasti ja niissä käytetään "yhteistä kieltä". Uusi asiakirja lähtee siitä, että rahoitusmarkkinakriisit tulisi ratkaista ensisijaisesti yksityisen sektorin toimin ilman julkista rahoitusta. Vaikutusarvioinneilla tuotetaan tietoa, jota tarvitaan verrattaessa erilaisten selviytymisvaihtoehtojen kustannuksia. Maakohtaisten vaikutusten arviointi luo pohjaa myös sille, miten mahdolliset rahoitusmarkkinakriisin kustannukset tulisi jakaa eri valtioiden kesken.

Kaikkien osapuolten sitoutuminen tärkeää

Yhteistyöasiakirja ei ole luonteeltaan viranomaisia juridisesti sitova sopimus, vaan vapaaehtoiseen sitoutumiseen perustuva asiakirja. Yhteistyöasiakirja on hyvä lähtökohta rajat ylittävien kriisien hallinnan parantamiseksi, mutta sen toimeenpano vaatii kaikilta osapuolilta vielä nykyistä parempia konkreettisia suunnitelmia ja yhteisesti sovittuja menettelyjä. Ratan näkökulmasta normaaliajan järjestelyjä rajat ylittävien ryhmittymien valvonnassa tulee hyödyntää mahdollisimman laajasti, kun yhteistoiminta-asiakirjan velvoitteita viedään käytäntöön.

Lisätietoja antaa
riskiasiantuntija Juha Savela, puhelin 010 831 5384.

Liite: "Memorandum of Understanding on Cooperation between the Financial Supervisory Authorities, Central Banks and Finance Ministries of the European Union on Cross-Border Financial Stability, 1 June 2008"

Julkaisun tiedot
ISSN 1459-644X
Kuvat: iStock ja CESR

Päätoimittaja
Anneli Tuominen

Toimitus
Rahoitustarkastuksen viestintä

Toimitusneuvosto
Terhi Lambert-Karjalainen
Pirjo Kyyrönen
Anu Ranta
Juha Savela